

REKABET BÜLTENİ

Ekim 2019

**Dış İlişkiler, Eğitim ve Rekabet
Savunuculuğu Dairesi**

Bu Sayıya Katkıda Bulunanlar

Osman Tan ÇATALCALI

Nazlı VAROL

Esmâ TEMEL

Beyza ERBAYAT

Ömer Faruk ÇELİK

Bilge TANRISEVEN

Betül GÜLSERDİ

Derya ERFİDAN

Dr. Mehmet ÖZKUL

İletişim

bulten@rekabet.gov.tr

Rekabet Kurumu

2019 - Ankara

GİRİŞ	1
SEÇİLMİŞ GEREKÇELİ KARARLAR	2
DÜNYADAN HABERLER	9
SEÇİLMİŞ İDARİ YARGI KARARLARI	13
EKONOMİK ARAŞTIRMALAR	19

2019 yılının üçüncü çeyreğinde rekabet hukuku, iktisadı ve politikası alanlarındaki gelişmelere ilişkin haberlerin yer aldığı Rekabet Bülteni ile karşınızdayız.

Bu sayımızın “Seçilmiş Gerekçeli Kararlar” başlıklı bölümünde sonuçlanan iki soruşturma kararına, bir muafiyet kararına ve Kurul’un çeşitli konular hakkında aldığı iki karara yer verilmiştir.

Rekabet Bülteni’nin “Dünyadan Haberler” başlıklı bölümünde ise Birleşik Krallık, Almanya ve Hollanda’dan haberlere ve Avrasya Ekonomik Birliği Komisyonu’nun aldığı ilk karara yer verilmiştir.

“Seçilmiş İdari Yargı Kararları” başlıklı bölümünde Danıştay ve Ankara İdare Mahkemeleri tarafından Rekabet Kurulu’nun almış olduğu bazı kararlar hakkında alınan kararlara değinilmiştir.

En son bölüm olan “Ekonomik Araştırmalar” bölümünde ise Review of Industrial Organization’te yayımlanan “*Algoritmik Fiyatlamanın Rekabet Politikası Üzerindeki Etkileri Nelerdir?*” başlıklı makale ile Journal of Competition Law & Economics’te yayımlanan “*Hastane Birleşmelerinde Sapma Oranlarının Tahmini*” başlıklı makalelerin özetlerine yer verilmektedir.

Son olarak, her zaman olduğu gibi Rekabet Bülteni’ne ilişkin görüş ve önerilerinizi bizlere ulaştırmak için bulten@rekabet.gov.tr adresini kullanabileceğinizi hatırlatmak istiyoruz.

Herkese iyi çalışmalar dileriz.

Dış İlişkiler, Eğitim ve Rekabet Savunuculuğu Dairesi

▪ Abalıoğlu Yem Soya ve Tekstil A.Ş. hakkında yürütölen soruşturma

Karar Tarihi:
13.03.2019

Karar Sayısı:
19-12/156-71

Türü:
Soruşturma

Abalıoğlu Yem Soya ve Tekstil A.Ş. (ABALIOĐLU) ile Ađaođlu Tarım Maden Orman Ürünleri Tekstil İnş. Trz. Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti (AĐAOĐLU) arasında LEZİTA markalı piliç eti ve yumurta satımı konusunda münhasır bayilik koşulu içeren bir sözleşme akdedildiği, bir süre sonra rakip markaların da satışının yapılması sebebiyle ABALIOĐLU firması tarafından sözleşmeye son verildiği, benzer durumun ABALIOĐLU firması ile LEZİTA markalı piliç eti ve yumurta satımına yönelik sözleşme ilişkisi içinde bulunan diğer satıcılar için de söz konusu olabileceği iddiasına ilişkin yapılan önaraştırma sonucunda ABALIOĐLU hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına 14.07.2011 tarih ve 11-43/940-304 sayı ile karar verilmiştir. Söz konusu Kurul kararı AĐAOĐLU tarafından açılan davada Danıştay 13. Dairesinin 27.12.2017 tarih ve E: 2011/3511 K: 2017/4404 sayılı kararı ile; "Kanun'un ihlal edildiği iddiasına dayanan bir şikâyet hakkında soruşturma açmaya veya açmamaya gerek olmadığını anlamak için yapılan önaraştırma sonucunda, eylemin veya anlaşmanın 4054 sayılı Kanun kapsamında bir ihlal olup olmadığını tespit edilmesi suretiyle elde edilecek bilgi, belge ve deliller ışığında başvuru konusu iddiaların her türlü şüpheden uzak bir şekilde açıklığa kavuşturulması için soruşturma açılması gerekirken, yeterli inceleme yapılmaksızın, şikayetin önaraştırma aşamasında reddine ilişkin dava konusu Kurul kararında hukuka uygunluk bulunmamaktadır" gerekçesiyle iptal edilmiştir.

Söz konusu iptal kararı üzerine ABALIOĐLU hakkında soruşturma açılmıştır. Yapılan incelemede ABALIOĐLU'nun bayileriyle akdetmiş olduğu sözleşmelerde münhasırlığa yol açacak herhangi bir hükmün bulunmadığı, ABALIOĐLU tarafından münhasırlığa yol açacak herhangi bir uygulamanın hayata geçirilmemiş olduğu, münhasırlık uygulamasının olduğu varsayımı altında dahi sözleşmenin, ABALIOĐLU'nun piliç eti ve sofralık yumurta pazarındaki pazar payının %40'ın altında olması, süresinin beş yılı aşmaması ve grup muafiyetinden yararlanmasını engelleyecek başkaca bir kısıt içermemesi nedeniyle, 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanabildiği değerlendirilmiş ve teşebbüsün 4054 sayılı Kanun'u ihlal etmediğine karar verilmiştir.

▪ **Novartis Sağlık Gıda ve Tarım Ürünleri San. ve Tic. A.Ş. hakkında yürütülen soruşturma**

Karar Tarihi:
11.04.2019

Karar Sayısı:
19-15/215-95

Türü:
Soruşturma

Dosya konusu başvuruda yer alan iddialar Çınar Ecza Deposu ve Dış Tic. A.Ş.'nin (ÇINAR) Novartis Sağlık Gıda ve Tarım Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.'nin (NOVARTİS) (ve çoğunluk hisselerine sahip olduğu Alcon Laboratuvarları Ticaret A.Ş.'nin (ALCON)) ilaçlarının dağıtımını yapmak amacıyla sözleşme ilişkisine devam etme talebinin NOVARTİS tarafından haksız bir şekilde reddedilmesi ve NOVARTİS ürünlerinin temini için diğer ecza depolarına yöneltilen talebin, söz konusu ecza depoları ile NOVARTİS arasında imzalanmış olan sözleşmeler gerekçe gösterilerek reddedilmesidir.

İddialar öncelikle 4. madde çerçevesinde değerlendirilmiştir. ÇINAR tarafından iki ecza deposuna NOVARTİS ürünlerini temin etme amacıyla talep iletildiği, söz konusu depoların ise NOVARTİS ile akdettikleri sözleşme uyarınca ÇINAR'a ürün vermeyi reddettiklerini ifade ettikleri, ÇINAR tarafından Kuruma sunulan belgelerde görülmektedir. İlgili ecza depolarının NOVARTİS ile akdettikleri sözleşmeler incelenmiş ve sözleşmenin tarafı olan ecza deposunun diğer ecza depolarına NOVARTİS ürünleri satmasının, ancak ve ancak ürün talep eden ecza deposunun sözleşme konusu ürünleri Türkiye Cumhuriyeti ve KKTC sınırları dışına satılacağı biliniyor veya satılacağına ilişkin makul şüphe varsa yasaklandığı görülmüştür. Bunun gerekçesinin de rekabet hukukundan ziyade, sağlık güvenliği ve ilaç fiyatlandırma politikası ile ilgili olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca soruşturma kapsamında yapılan incelemelerde, NOVARTİS ile ilgili iki ecza deposu arasında, ÇINAR'a ürün vermemek suretiyle ÇINAR'ı piyasadan dışlamaya yönelik bir anlaşma yapıldığına dair herhangi bir bilgi veya belgeye rastlanmamıştır. ÇINAR'ın NOVARTİS'ten ürün temin edememesi üzerine yalnızca ilgili iki ecza deposu ile irtibata geçtiği, üçüncü bir ecza deposundan ürün temin etmeyi denemediği anlaşılmıştır. Dolayısıyla NOVARTİS'in ÇINAR'ın ecza depoculuğu alanında faaliyet gösteren rakipleriyle ÇINAR'ı piyasadan dışlamak yahut ÇINAR'ın faaliyetlerini zorlaştırmak üzere bir anlaşma yaptığı ortaya konamadığından, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma veya uyumlu eylemin varlığına ulaşılamamıştır.

6. madde çerçevesinde yapılan incelemede distribütörlere yönelik mal vermenin reddi eylemlerinin ancak distribütörler üzerinde tek marka satıcılığı veya fiili münhasırlık sağlama yoluyla üst pazardaki rakiplerin

dışlanması gibi zarar teorileri üzerine kurgulanabildiğinde ihlal teşkil edebileceği belirtilmiştir;

- NOVARTİS ürünlerinin ÇINAR'ın ecza depoculuğu faaliyetlerinin devamı için vazgeçilmez olmadığı,
- ÇINAR'ın tedarik ettiği ürünleri yeniden satışa sunduğundan ve söz konusu ürünlere bir katma değer eklemeyişinden, rekabetin zarar görmesinden bahsedilemeyeceği
- Son olarak küçük ölçekli bir ecza deposunun NOVARTİS ürünlerini dağıtamıyor olmasının tüketicilerin karşı karşıya olduğu fiyat ve hizmet düzeyine herhangi bir etkisinin bulunmadığından piyasadaki rekabet ve tüketiciler bakımından rasyonel bir zarar teorisi oluşturmanın mümkün bulunmadığı

değerlendirilerek hâkim durumdaki teşebbüse sözleşme yapma görevi yüklenmesi için birlikte sağlanması gereken üç şartın da dosya konusu olayda sağlanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bunun yanı sıra NOVARTİS'in sözleşme yapmayı reddetmesinin ÇINAR'ın eylemleri karşısında orantılı olduğu değerlendirilmiştir. Sonuç olarak NOVARTİS ve ALCON'un 4054 sayılı Kanun'u ihlal etmediklerine karar verilmiştir.

- **Vodafone Telekomünikasyon A.Ş., TT Mobil İletişim Hizmetleri A.Ş. ve Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş. arasında imzalanan "TT Mobil-Vodafone-Turkcell Tesis Konsolidasyonu İşbirliği Sözleşmesi" hakkında muafiyet incelemesi**

Karar Tarihi:
11.04.2019

Karar Sayısı:
19-15/203-90

Türü:
Muafiyet

Bildirimin konusunu Vodafone Telekomünikasyon A.Ş. (Vodafone), TT Mobil İletişim Hizmetleri A.Ş. (TT Mobil) ve Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş. (Turkcell) arasında imzalanan "TT Mobil-Vodafone-Turkcell Tesis Konsolidasyonu İşbirliği Sözleşmesi" oluşturmaktadır. Sözleşme ile özetle

- Taraflar arasında mobil elektronik haberleşme hizmetlerinin sunulmasında kullanılan pasif mobil alt yapı unsurlarının paylaşımının yapılacağı,
- Sözleşmenin temel amacının tarafların tabi oldukları mevzuattaki yükümlülüklerin yerine getirilmesini sağlayacak işbirliği ortamının oluşturulması, maliyet etkinliğinin artırılması ve kaynakların daha etkin bir şekilde kullanılması olduğu,

- Aktif mobil altyapı ve sabit altyapı unsurlarının kapsam dışında tutulduğu,
- Ülke genelindeki konsolidasyona konu olabilecek tesislerin listesini oluşturmak, listeyi güncel tutmak, liste üzerinden tesis konsolidasyonunun gerçekleştirilebileceği noktaları belirlemek amacıyla tarafların ikişer temsilcilerinin görev yapacağı bir "Konsolidasyon Planlama Komitesi" (Komite) kurulacağı,
- Komite'nin görüşlerinin taraflar için bağlayıcı olmadığı düzenlenmiştir.

Muafiyet tanınması talep edilen ve rakip teşebbüsler arasında gerçekleştirilecek işbirliğinin esaslarını düzenleyen pasif şebeke paylaşımına ilişkin sözleşmenin, tarafları arasında altyapı işletmeciliği faaliyeti bakımından koordinasyon doğurma riski bulunmasının yaratabileceği rekabetçi kaygılar nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında oluşu belirtilmiştir. Yapılan bireysel muafiyet değerlendirmesinde, mevcut düzenlemelerle teşvik edilen şebeke paylaşımının bildirim konusu sözleşme ile daha etkin bir şekilde uygulanacağı ve sözleşmenin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendindeki koşulları sağladığı ortaya konmuştur. Tarafların pazarda önemli bir gücünün bulunmasına ve oldukça yüksek piyasaya giriş engellerine rağmen başvuru konusu işlemin pazardaki etkilerinin sınırlı olmasından pazardaki rekabetin önemli ölçüde azaltılmasına yol açmayacağı değerlendirildiğinden sözleşmenin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendindeki koşulu ve tarafların hem tek başlarına tesis kurma hem de diğer işletmeciler ile paylaşımında bulunma hakkını haiz olmalarından ve yapılan diğer açıklamalar çerçevesinde (d) bendindeki koşulu da sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Artan mobil genişbant kullanım trendleri ve 4,5G ile 5G teknolojilerinin daha yüksek kapasite ihtiyacından dolayı daha yaygın bir altyapıyı gerekli hale getirmesi vb. hususlar dikkate alınarak sözleşmeye beş yıl süreyle bireysel muafiyet tanınmıştır.

- **Yozgat Güven Beton Pazarlama Nak. San. ve Tic. Ltd. Şti.'den talep edilen bazı bilgi ve belgelerin gönderilmemesi hakkında Kurul kararı**

Karar Tarihi:
13.03.2019

Karar Sayısı:
19-12/147-68

Türü:
-

Kurulun 06.09.2018 tarih ve 18-30/525-M sayılı kararı üzerine 05.02.2019 tarihinde Yozgat Güven Beton Pazarlama Nak. San. ve Tic. Ltd. Şti.'de (GUVEN BETON) yerinde inceleme yapılmıştır. Yerinde incelemede önaraştırmanın taraflarından tedarik edilip satışı yapılan betonlara ilişkin

hazırlanmış satış dökümü tablolarının yer aldığı evrak klasörüne rastlanmıştır. Söz konusu evrak klasörünün hacimli olması, klasörü yerinde inceleme esnasında incelemenin uzun süre gerektirmesi, klasörde yer alan belgelerin örneklerinin ilgili diğer teşebbüslerden de temin edilmiş olması, teşebbüs mahallinde fotokopi cihazının olmaması ve fotokopi hizmetinin yakın bir adreste de temin edilemeyecek olması nedenleriyle evrak klasörünün sureti yerinde inceleme esnasında alınmamıştır. Ancak yerinde inceleme sonrasında hazırlanan ve teşebbüs yetkilisinin de imzasının bulunduğu Tutanak'ta sorulan sorular arasında yer alan dört numaralı soru içeriğinde anılan belgelerin hem birer suretinin hem de Excel formatında hazırlanmış halinin 13.02.2019 tarihine kadar Kuruma gönderilmesi gerektiği hususu GUVEN BETON'a bildirilmiştir.

GUVEN BETON tarafından Tutanak ile yöneltilen dört sorudan sadece iki numaralı soruya 12.02.2019 tarihinde e-posta yoluyla cevap verilmiştir. Diğer soruların da yanıtlanması gerektiği hususu teşebbüse e-posta yoluyla defaten bildirilmiş ve eksikliklerin 15.02.2019 tarihine kadar giderilmesi gerektiği belirtilmiştir. GUVEN BETON tarafından anılan e-postaya 15.02.2019 tarihinde e-posta yoluyla cevap verilmiş ancak istenen evrak, GUVEN BETON'a yapılan idari yaptırım uyarılarına rağmen gönderilmemiştir.

Bu çerçevede GUVEN BETON'da yapılan yerinde incelemeyi takiben düzenlenen Tutanakta yer alan bazı bilgi ve belgelerin süresi içinde Kuruma gönderilmemesi nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca 2018 mali yılı sonunda oluşan yıllık gayri safi gelirlerinin binde biri oranında; ve ayrıca GUVEN BETON'dan talep edilen bilgi ve belgeler için verilen sürenin dolduğu 15.02.2019 gününü takip eden ilk iş günü olan 18.02.2019 günden başlamak ve talebe konu bilgi ve belgelerin Kurum kayıtlarına girmesine kadar yürütülmek üzere her gün için, 4054 sayılı Kanun'un 17. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca, 2018 mali yılı sonunda oluşan gayri safi gelirin on binde beşi oranında idari para cezası verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

- **3M Sanayi ve Ticaret A.Ş. hakkında verilen 09.06.2016 tarih ve 16-20/340-155 sayılı Rekabet Kurulu kararının Ankara 7. İdare Mahkemesinin 02.11.2018 tarih ve E: 2017/619, K: 2018/1821 sayılı kararı ile iptal edilmesi üzerine dosyanın yeniden değerlendirilmesi.**

Karar Tarihi:
18.04.2019

Karar Sayısı:
19-16/220-99

Türü:
-

3M Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin (3M) bir kısım satışlarda bayilerin yeniden satış fiyatını belirlemek ve bazı bayileri rekabette dezavantajlı duruma düşürecek şekilde ayrımcı iskonto oranları uygulamak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine ilişkin başvuru üzerine yapılan önaraştırma neticesinde aynı Kanun'un 9. maddesi uyarınca bahse konu uygulamalardan kaçınması, aksi halde 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi gereği hakkında soruşturma açılacağı hususlarında görüş yazısı gönderilmesine karar verilmiştir. Bu karar üzerine şikâyetçi, mezkur Kurul kararının iptali istemiyle dava açmış, Danıştay 13. Dairesinin 30.11.2011 tarih ve E: 2008/3117, K: 2011/5424 sayılı kararı ile söz konusu Kurul kararı iptal edilmiştir. Bunun üzerine açılan soruşturma sonucunda Kurul, 4054 sayılı Kanun'un ihlal edilmediğine 25.06.2014 tarihinde 14-22/461-203 sayı ile karar vermiştir. Takiben, şikâyetçi tarafından açılan dava sonucunda, işlemin Ankara 15. İdare Mahkemesinin 17.12.2015 tarih ve E: 2014/1947, K: 2015/2403 sayılı kararı ile iptal edilmesi üzerine, yargı kararlarının uygulanmasını teminen 4054 sayılı Kanun'un 23.01.2008 tarih, 5728 sayılı Kanun ile değişik 16. maddesi ve para cezasında lehe düzenlemeler dikkate alınarak; 3M'e 2013 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayrisafi gelirlerinin %0,5'i oranında olmak üzere 2.115.839,95 TL idari para cezası verilmesine 09.06.2016 tarih ve 16-20/340-155 sayı ile karar verilmiştir.

Bu defa, Kurul kararının iptali istemiyle 3M tarafından açılan dava sonucunda, Ankara 7. İdare Mahkemesi 02.11.2018 tarihli ve E: 2017/619, K: 2018/1821 sayılı dava dosyası kapsamında, idari para cezasının tespitinde lehe olan hükmün uygulanması ilkesinin dikkate alınmadığı gerekçesiyle işlemin iptaline karar vermiştir. İptal kararı doğrultusunda, eylem tarihinde yürürlükte olan mevzuat hükmü uyarınca hesaplanan eylem tarihinden önceki yıl (2006 yılı) gayri safi geliri ile sonradan yürürlüğe giren mevzuat hükmü uyarınca hesaplanan karar tarihinden önceki yıl (2013 ve 2015 yılı) gayrisafi gelirlerinin karşılaştırılarak idari para cezasına

hükmedilmesi gerekmektedir. Öte yandan alınan Kurul kararı 2019 tarihli olduğundan teşebbüsün 2018 yılı gayrisafi geliri de verilecek kararda dikkate alınmıştır. Yapılan inceleme sonucunda 2006 mali yılı sonunda oluşan yıllık gayri safi gelirlerinin ilgili teşebbüsün lehine olduğu anlaşılmış ve 3M'nin lehine olan yasal düzenleme esas alınarak, anılan 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ve Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi, ikinci fıkrası, üçüncü fıkrasının (a) bendi ve 7. maddesinin birinci fıkrası hükümleri uyarınca, 2006 mali yılı sonunda oluşan yıllık gayri safi gelirlerinin %0,5'i oranında idari para cezası verilmesine karar verilmiştir.

- **Birleşim Krallık Rekabet Otoritesi Tobii'nin Smartbox'ı elden çıkarmasına karar verdi.**

Tobii AB (Tobii) kendisi gibi engelli veya çeşitli nedenlerle zorluk yaşayan kililerin iletişimini kolaylaştıran artırılmış ve yardımcı teknolojiler üreten Smartbox Assistive Technology Ltd'i (Smartbox) 1 Ekim 2018 tarihinde devralmıştı. İşlemin ilanı üzerine inceleme başlatan Birleşik Krallık Rekabet Otoritesi (Competition and Markets Authority - CMA) 15 Ağustos 2019 tarihinde Tobii'nin Smartbox'ı CMA'nın onaylayacağı bir alıcıya tamamen satarak elden çıkarmasına karar verdi.

CMA kararında üç ilgili ürün pazarı tanımladı; Birleşik Krallık'ta artırılmış ve yardımcı iletişim teknolojisi çözümlerinin (cihaz, yazılım, erişim ve müşteri hizmetleri) arzı, dünya genelinde artırılmış ve yardımcı iletişim yazılımı arzı (üst pazar) ve dünya genelinde artırılmış ve yardımcı iletişim uygulamalarında göz takip kamerası arzı (üst pazar). CMA bu ilgili pazarları tanımlarken artırılmış ve yardımcı iletişime adanmış olmayan yöntem ve cihazlarla (örneğin ek harici hoparlör kullanımı veya genel amaçlı tabletlerin artırılmış ve yardımcı iletişim yazılımları ile kullanımı) oluşturulan çözümlerin ilgili ürün pazarında yer almadığına karar verdi.

CMA devralma öncesi dönemi esas alarak yürüttüğü karşıolgusal analizle, işlem sonrası oluşan teşebbüsün yukarıda adı geçen ilgili ürün pazarlarında fiyatları artırmaya, kaliteyi düşürmeye, ürün ve hizmet çeşitliliğini azaltmaya gücü olduğuna karar verdi. CMA kararında işlem taraflarının toplan %60-70 aralığında pazar payına sahip olduğunu, tarafların en bilinen artırılmış ve yardımcı iletişim çözümü sağlayıcıları olduğunu ve işlem tarafları dışında sadece bir büyük ve bir de küçük sağlayıcı bulunduğunu ve iç dokümanların işlem taraflarının işlem öncesinde fiyatlama ve ArGe çalışmalarında birbirlerini esas aldığını gösterdiğini belirtti.

Bu yatay tek taraflı etkilerin yanında kararda, üç dikey zarar teorisine de yer verildi. CMA işlem sonrası Smartbox'ın Grid yazılımına alt pazardaki oyuncuların erişiminin daha pahalı hale gelmesinin muhtemel olduğunu, Grid yazılımı ile diğer göz takip kamerası üreticilerinin ürünlerinin uyumluluğunun azaltılmasının mümkün ve kârlı olacağını ve daha az muhtemel olmakla birlikte Tobii'nin göz takip kamerasının alt pazardaki rakiplere daha pahalıya arz edilebileceğini ifade etti.

Kararda, bu endişelere ek olarak söz konusu rekabetçi endişeleri dengeleyecek pazara giriş ve pazarda büyüme gözlenmediği, en büyük alıcı Ulusal Sağlık Hizmetleri'nin (NHS) dahi dengeleyici alıcı gücüne sahip

olmadığı ve Tobii tarafından öne sürülen ArGe alanında oluşacak etkinliklere dair yetersiz kanıt sunulduğu vurgulandı.

Kaynaklar:

<https://www.gov.uk/government/news/cma-breaks-up-assistive-communication-technology-merger>

https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5d541fe7ed915d7642d201ed/Tobi_Smartbox_Summary_for_final_report_.pdf

• **Düsseldorf Mahkemesi Alman federal rekabet otoritesinin Facebook'a ilişkin kararının yürütmesini durdurdu**

Düsseldorf Bölgesi Yüksek Mahkemesinin 26 Ağustos 2019 tarihli VI-Kart 2/19 (V) sayılı kararı ile Alman Federal Rekabet Otoritesi'nin (Bundeskartellamt) Facebook'un veri işleme ve toplama yöntemine ilişkin hâkim durumun kötüye kullanıldığı yönündeki 6 Şubat 2019 tarihli kararının¹ yürütmesini durdurdu.

Mahkeme kararında, Facebook'un veri toplama ve işleme davranışı sonunda tüketicilerin daha zayıf bir konuma gelmediğini, zira kullanıcının kolayca verisini Facebook'un rakiplerine de sağlayabileceğini, kullanıcının veri üzerindeki kontrolünün de kaybolmadığını ve verinin toplanmasına ve işlenmesine rıza gösterdiğini belirtti. Bundeskartellamt ise kullanıcının Facebook hizmetlerinden faydalanması için verisinin toplanıp işlenmesine rıza göstermesinin şart olmasını kullanıcının verisi üzerindeki kontrolünün kaybolması olarak değerlendirmiş ve gerçek bir rızadan bahsedilemeyeceği kanaatine ulaşmıştı.

Kararda ayrıca kullanıcıların verinin toplanması ve işlenmesine ilişkin şartların kullanıcılarca anlaşılmasının Facebook'un hâkim durumundan kaynaklanmadığı, bunun asıl nedeninin kullanıcıların duyarsızlığı olduğu ifade edildi. Bu minvalde mahkeme, Facebook'un hâkim durumda olmasından kaynaklanan güç ile veri koruma kurallarının ihlali arasında bir neden sonuç bağı da olmadığına hükmetti. Zira kullanıcıların veri toplama ve işleme hususunda rızasını beyan ederken Facebook'a herhangi bir şekilde bağımlı olmadığı, kararını tamamen bağımsız şekilde verdiği değerlendirildi.

Mahkeme ayrıca rakiplerin pazar dışına itilmesi yönünde bir davranış da görmedi. Kararda; Bundeskartellamt'ın kararıyla getirilen tedbirlerin

¹ <https://www.rekabet.gov.tr/Dosya/rekabet-bulteni/rekabet-bulteni-nisan-2019-20190503120948251-pdf>, s. 17-18.

(üçüncü taraf verinin işlenmemesi) rakiplerin dışlanmasının engellenmesinde etkili olmayacağı, Facebook kullanım şartlarının rakiplerin pazara girişi ve pazarda büyümesi önünde engel oluşturamayacağı vurgulandı.

Kararda Facebook'un davranışlarının kişisel verilerin korunması mevzuatına uygun olup olmadığı sorusu başvuru kapsamında olmadığı için yanıtlanmadı.

Tedbir kararı davaya konu kararın yasallığına dair ciddi şüphe oluşması şartıyla alınabildiğinden, Bundeskartellamt'ın kararının yargılama sonunda iptal edilmesi olasılığı yüksek görünüyor. Bu ara karar Bundeskartellamt tarafından Alman Federal Mahkemesi'ne götürüldü.

Kaynak:

<https://www.lexology.com/library/detail.aspx?q=eb62ca02-bc17-4757-8ede-0dc8af0ec8b7>

• **Avrasya Ekonomik Birliği Komisyonu ilk kartel kararını verdi**

Avrasya Ekonomik Birliği'nin icra organı olan Avrasya Ekonomik Komisyonu 17 Eylül 2019 tarihli kararıyla kurulduğundan bu yana rekabet kurallarının ihlali gerekçesi ile ilk kez ceza kararını verdi. Kararda Rus tıbbi cihaz üreticisi Delrus ile Kazak karşıtı Delrus RK arasında coğrafi olarak Pazar paylaşımı yapıldığı belirtildi. Adı geçen teşebbüsler ile genel müdürlerine para cezası verildi.

Kaynak:

<https://globalcompetitionreview.com/article/1198035/eurasian-authority-issues-first-cartel-decision>

• **Hollanda rekabet otoritesinin bir birleşmeye izin vermeme kararı ilk kez ekonomi bakanı tarafından veto edildi.**

Hollanda Ekonomi İşleri ve İklim Politikası Bakanı Mona Keijer Hollanda Rekabet Otoritesinin (ACM) bir birleşme işlemine izin vermeme kararını veto etti. Böylece kamu çıkarının rekabet kısıtlamalarını aşması durumunda bakana bir yoğunlaşma işlemine izin verme yetkisini tanıyan kanun maddesi² rekabet kurumunun kurulduğu 1998 yılından bu yana ilk kez kullanılmış oldu.

² Act of 22 May 1997, Providing New Rules for Economic Competition (Competition Act)

Bakanlıktan yapılan açıklamada, PostNL'nin bir başka posta işletmecisi Sandd'ı devralması işlemine sert şekilde daralan bir piyasada uygun fiyatlı ve güvenilir posta hizmeti sunumunun sürmesi için izin verildiği belirtildi. İşleme müşterilere uygulanacak fiyatlara üst sınır getirilmesi ve diğer posta şirketlerinin işlem sonrası oluşan teşebbüsün ağına ulaşabilmesi garantisini şartı ile izin verildi. Ayrıca diğer posta işletmecilerinin varlığını sürdürmesi ve PostNL'in ağına ulaşabilmesi için ACM'nin bakanlığa tavsiyede bulunması istendi.

ACM bahse konu hususlarda tavsiyede bulunurken tavsiyelerinin rekabetçi endişeleri gidermediğini vurguladı.

Kaynak:

<https://globalcompetitionreview.com/article/1208831/economic-minister-overturns-acm-merger-decision>

"Article 47 Request to the Minister if a license is denied by the Board

- 1. After the Board has refused a license for the implementation of a concentration and following an application requesting such, Our Minister may decide that the license shall be granted if, in the Minister's opinion, this is necessary for important reasons in the public interest, which outweigh the expected impediment to competition.
- 2. An application, as referred to in paragraph (1), may be submitted up to four weeks after the Board's decision to refuse a license has become irrevocable.
- 3. If an application, as referred to in paragraph (1), is made, the consideration of administrative and judicial appeals against the Board's decision shall be suspended until an irrevocable decision is issued on the said application."

- **Ankara 17. İdare Mahkemesinin 26.04.2019 tarih ve E: 2018/1498 K: 2019/880 sayılı kararı**

Dosyaya erişim talepleri şikayetçi/3. kişiler tarafından yapılırsa da denetim daireleri tarafından reddedilemez, dosyaya erişim talebi hakkında karar verme yetkisi, 2010/3 nolu Tebliğin 9. maddesinin 2. fıkrasına göre Kurul'dadır.

Karar, Limited Liability Company Yandex tarafından Rekabet Kurumu II. Denetim ve Uygulama Dairesi Bakanlığının 05.04.2018 tarih ve E.4420 sayılı işlemi ile bu işleme karşı Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kurulu'na yapmış olduğu itirazın reddine ilişkin 10.05.2018 tarih ve 2018/670 sayılı işlemlerinin iptali talebiyle açılan davada verilmiştir. Kararın ilgili kısmı aşağıda yer almaktadır.

"...Uyuşmazlık konusu olayda davacı şirketin dosyaya erişim talebinin Rekabet Kurulu II. Denetim Dairesi tarafından değerlendirilerek karara bağlandığı görülmekle davaya konu dosyaya erişim talebi hakkında karar verme yetkisinin, 2010/3 nolu Tebliğin 9. maddesinin 2.fıkrasında açıkça belirtildiği üzere Kurul tarafından verileceği, dolayısıyla davacı şirketin dosyaya erişim talebinin Rekabet Kurumu II. Denetim ve Uygulama Dairesi Bakanlığı tarafından değerlendirilerek reddi yolundaki 05.04.2018 tarih ve E.4420 sayılı işlemde yetki yönünden hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır...."

Öte yandan Mahkememizin bu kararı dava konusu dosyaya erişim talebinin doğrudan verilmesi anlamına gelmeyip davacının başvurusunun yetkili kurul tarafından yeniden değerlendirilebileceği açıktır."

- **Ankara 16. İdare Mahkemesinin E: 2018/2279 K: 2019/1004 sayılı kararı**

Bankalarca teşebbüs birliği oluşturularak kart verisi saklama hizmetinin tek elden verilmesi teknolojik olarak bir yenilik olarak değerlendirilse bile kart saklama hizmeti sunan diğer kuruluşların da aynı alt yapıyı kullanması durumunda tüketici açısından aynı düzeyde yararın sağlanabilecek, bankaların BKM'yi ön plana çıkartan uygulamaları diğer piyasa aktörlerini dışlayıcı etki oluşturabilecektir.

Karar, Kurul'un Bankalararası Kart Merkezi A.Ş. tarafından sunulan kart saklama hizmetine 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca bireysel muafiyet tanınması talebine ilişkin Bankalararası Kart Merkezi A.Ş.'nin kart verisi saklama hizmetine, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasında sayılan koşulları sağlamaması nedeniyle bireysel muafiyet tanınamayacağına ilişkin 12.06.2018 tarih ve 18-19/337-167 sayılı kararına karşı Bankalararası Kart Merkezi A.Ş. tarafından açılan davada davanın reddi yönünde verilmiştir. Kararın ilgili kısmı aşağıda yer almaktadır. Kararın ilgili kısmı aşağıda yer almaktadır.

"Davacı şirketçe sunulan kart veri saklama hizmetinin muafiyet süresinin dolması nedeniyle davalı idarece, muafiyet tanıyan kararda belirtilen çekinceler yönünden ve rakip firmaların tutum ve davranışları da dikkate alınarak incelenmesi sonucu, BKM 'nin kurucu üyelerinin bankalar olduğu ve ödeme sağlayıcı kuruluş olarak bankaların genel olarak piyasalarda etkin konumda buldukları, bankaların bir araya gelmesi ile oluşan BKM 'nin banka altyapısını kullanarak kart bilgilerini sakladığı, bu anlamda bankalarla entegre çalıştığı, böylelikle hassas verilerin işyerleri ile paylaşılmaması, son kullanma tarihi dolan kartların otomatik olarak güncellenmesi ve özellikle e-ticarette tüketiciye güven temin eden SMS ile doğrudan banka üzerinden doğrulama hizmetleri sunduğu, ancak uygulamada bankaların bu hizmeti ortağı oldukları BKM'ye sundukları, aynı alt yapıyı diğer kart veri saklama hizmeti sunan firmalara sunmadıkları, dolayısıyla piyasada faaliyet gösteren ödeme sağlayıcı kuruluşlar için BKM'nin avantajlı duruma geldiği, bu durumun kart veri saklama hizmeti piyasasında BKM lehine rekabetin bozulması sonucunu doğurduğu hususların tespit edildiği, diğer taraftan bankalarca teşebbüs birliği oluşturularak bu hizmetin tek elden verilmesi teknolojik olarak bir yenilik olarak değerlendirilse bile kart saklama hizmeti sunan diğer kuruluşların da aynı alt yapıyı kullanması durumunda tüketici açısından aynı düzeyde yararın sağlanabileceği, bankaların BKM'yi ön plana çıkartan uygulamalarının diğer piyasa aktörlerini dışlayıcı etki oluşturabileceği, bu anlamda rekabet dengesinin bozulacağı göz önüne alındığında, bankalarca ortağı oldukları BKM'nin etkin piyasa aktörü olarak kullanılmasıyla kart veri saklama hizmeti piyasasında tüketici yararı ve teşebbüs karı ile rakip firma külfeti arasında makul ve kabul edilebilir dengenin sağlanamadığı anlaşılmış olup, davacı şirketçe sunulan kart saklama hizmetine muafiyet tanınmamasına ve faaliyetin sonlandırılması gerektiğine ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır."

Erişim:

<https://www.rekabet.gov.tr/Safahat?safahatId=97479528-696f-44bb-899f-9ae2bd7a7691>

- **Danıştay 13. Dairesinin E: 2018/ 4184 , K: 2019/2422 sayılı kararı**

Tüketicilik, hemşehrilik, vatandaşlık vergi mükelleflği gibi kamusal bir menfaat gözetilerek değil de sadece bireysel menfaat amacıyla iptal davalarında feragat hüküm doğurur. Davacının iptal talebinden feragat etmesi halinde iptal hükmü sonuç doğurmayacaktır.

Karar Kurul'un Tirsan Kardan Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Tiryakiler Yedek Parça Sanayi ve Ticaret A.Ş'den oluşan ekonomik bütünlüğün tedarikçilere baskı yaparak Manisa Kardan Cemmer Otomotiv Makine Aksamı Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin mal alımını ve piyasaya girişini engellemek suretiyle hakim durumunu kötüye kullandığı iddiasıyla yapılan başvuru üzerine, anılan teşebbüsün ilgili pazarlarda hakim durumda olmadığına ve idari para cezası uygulanmasına gerek olmadığına ilişkin 10/07/2015 tarih ve 15-30/445-132 sayılı kararının iptali istemiyle açılan davada Ankara 18. idare Mahkemesi'nce verilen iptal kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesince reddi kararının temyizi aşamasında verilmiştir. Kararın ilgili kısmı aşağıda yer almaktadır. Kararın ilgili kısmı aşağıda yer almaktadır.

"Yapılan değerlendirmeler çerçevesinde, dava konusu işlemin hukuka aykırılığının bir yargı kararıyla tespit edilmesinden sonraki bir aşamada, iptal davalarında davadan feragatin hüküm ve sonuç doğurmayacağı kabulü için; dava konusu işlemin salt bireysel yararı değil, kamu yararını ilgilendirmesi ve aynı zamanda davanın bireysel yarar amacıyla açılmamış olması, başka bir anlatımla, kamu menfaati gözetilerek, vatandaşlık, tüketicilik, vergi mükelleflği, hemşehrilik, ikamet, belli bir gruba mensup olma gibi gerekçelerle dava konusu işlem ile menfaat bağı kurulmuş olması gerekmektedir. Aksi halde, idari işlemlerin birçoğu kamuyu ilgilendiren objektif bir nitelik taşıdığından, bu işlem ile salt özel bir menfaat bağı kurularak iptal davası açmış olanların, davalarından feragat yönündeki iradeleri sonuç doğurmayacaktır.

Dosyanın incelenmesinden, İdare Mahkemesi'nce verilen dava konusu işlemin iptali yolundaki karara yönelik istinaf başvurusunun Bölge İdare Mahkemesi'nce reddedilmesinden sonra, davacı vekili Av. Perihan Uşkay

tarafından 07/05/2019 tarihinde saat 11:56'da UYAP üzerinden dava dosyasına sunulan e-izmalı dilekçe ile davadan feragat edildiği; uyuşmazlık konusu olayda, davacı şirket tarafından, davalı yanında müdahillerden oluşan ekonomik bütünlüğün pazardaki hakim durumunu, davacı şirketin piyasaya girişini engellemek suretiyle kötüye kullandığı, tedarikçi firmalara baskı yaparak davacının mal alımını engellediği iddialarıyla davalı idareye başvuruda bulunulduğu, bu başvuru üzerine tesis edilen Kurul kararının iptali istemiyle açılan davada da aynı yöndeki iddialara yer vermek suretiyle, dava konusu işleme kurmuş olduğu menfaat ilişkisini bireysel nitelikteki bir yarara dayandırdığı anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda, söz konusu dilekçe uyarınca feragat talebi hakkında bir karar verilmesi gerekmektedir.”

Erişim:

<https://www.rekabet.gov.tr/Safahat?safahatId=bafcfce6-0864-48d2-9c03-0c77f997d622>

○ **Danıştay 13. Dairesinin E: 2019/425, K: 2019/2491 sayılı kararı**

Yerinde incelemelerde veya bilgi isteme suretiyle elde edilen e-posta yazışmalarında, soruşturma tarafı teşebbüslere 3. kişilerce toplu olarak hepsini kapsayıcı şekilde bilgilerine sunma şeklinde yöneltilen ifadeleri teşebbüslerin birlikte hareket ettikleri iddiasına ilişkin dikkate değer delil teşkil edebilir.

Karar, IATI Turizm Ticaret A.Ş. (IATI) tarafından yapılan Antalya Pegas Otelcilik Turizm İnşaat Taşımacılık ve Ticaret Ltd. Şti.'nin (PEGAS), Odeon Turizm İşletmeciliği A.Ş.'nin (ODEON) ve Alkan Grup Turizm İşletmeleri A.Ş.'nin (TEZ TOUR) birlikte hareket ederek IATI aracılığıyla gelen müşterilerin Antalya'da bulunan otellere kabul edilmemesi konusunda otel yöneticilerine ve/veya çalışanlarına baskı yaparak IATI'yi dışladığı iddiasını içeren başvuru üzerine PEGAS, ODEON ve TEZ TOUR ve V Turizm Seyahat Acentalığı Taşımacılık İnş. Tic. A.Ş.'nin yatay ve dikey anlaşmalar ile veya uyumlu eylem içinde rakiplerinin faaliyetlerini zorlaştırmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediklerinin tespitine ilişkin olarak aldığı, sonradan 21/11/2016 tarih ve 16-40/662-296 sayılı kararının iptali istemiyle TEZ TOUR tarafından açılan davada verilen iptal kararının istinaf aşamasında kaldırılması üzerine gidilen temyiz aşamasında verilmiştir.

Ankara 11. İdare Mahkemesi, dosya kapsamında bulunan ve dava konusu Kurul kararına esas teşkil eden delilleri yeterli bulmamış, IATI'nin pazar faaliyetlerinin engellenmesi yönünde kesin bir birliktelik bulunmadığı, Kurul

kararında "Delil 5" olarak nitelendirilen belgede dava dışı bir otelin, TEZ TOUR aracılığıyla gelen müşterileri kabul edeceğini ve fakat TEZ TOUR'un birlikte hareket ettiği iddia olunan diğer üç teşebbüs aracılığıyla gelen müşterileri kabul etmeyeceğini elektronik posta yoluyla bildirdiği, dolayısıyla TEZ TOUR'un, dava dışı diğer üç teşebbüsle birlikte hareket etmediği, dosya kapsamında bulunan delillerin hemen tamamına yakınının elektronik posta yoluyla gönderilen tek taraflı irade beyanları olduğu, bunlar haricinde TEZ TOUR'un üzerine atılı eylemde bulunduğu ilişkin olarak somut delil bulunmadığı, TEZ TOUR'un rekabeti bozucu davranışlarına maruz kaldığı iddia olunan dava dışı IATI'nin, TEZ TOUR'a isnat edilen fiillerin başladığı 2013 yılından itibaren pazar payı ve gelirlerini, oranı her yıl daha da yükselmek suretiyle artırdığı, davacı şirketin, dava dışı IATI'ye karşı rekabeti bozucu fiillerde bulunduğu iddiasının gerçeği yansıtmadığı gerekçesiyle Kurul'un kararını iptal etmiştir.

Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesi ise Soruşturma raporuna dayanak oluşturan TEZ, ODEON, ANEX ve PEGAS ünvanlı teşebbüslere ait iş yerlerinde yapılan incelemelerde ele geçirilen e-postalar ve IATI'nin belge olarak sunduğu yazışmalardan, bazı otel yetkililerinin ifadeleri, otellerden söz konusu firmalara yazılan ve adı geçen firmaların otellerle yaptığı yazışmalar ve bu yazışmaların e-posta ile dört firma yetkililerini de kapsar şekilde bilgilerine sunulmasına yönelik delil olarak numaralandırılan tespitleri yeterli bulmuş; bahsi geçen dört firma tarafından faaliyet gösterilen, incelemeye konu piyasayı etkilemeye yönelik, aralarında rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ya da kararlar olarak nitelendirilebilecek e-postalar ile ortaya konulan görüşmelerde/eylemlerde bulunulduğu sonucuna vararak, Rekabet Kurumunun istinaf başvurusunu kabul ederek Ankara 11. İdare Mahkemesi'nce verilen 09/03/2018 tarih ve E:2017/1883, K:2018/530 sayılı kararın kaldırılmasına karar vermiştir.

Bölge İdare Mahkemesi'nin bu kararına karşı yapılan temyiz istemini Danıştay 13. Dairesi reddetmiştir.

Erişim:

<https://www.rekabet.gov.tr/Safahat?safahatId=092a42fd-4b2f-42a1-9ad8-93be01543624>

Aynı Kurul kararına V Turizm Seyahat Acenteliği Taşımacılık İnş. Tic. A.Ş. tarafından açılan dava da benzer şekilde sonuçlanmıştır.

<https://www.rekabet.gov.tr/Safahat?safahatId=5cdccc51-2d64-44f4-b10b-aab079d6e2c9>

○ Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun E: 2017/2357 K: 2019/872 sayılı Kararı

Kamu kurumu niteliğinde tüzel kişiliği haiz meslek kuruluşu olan odaların kendi görev alanına giren bir konudaki yasa maddesinin uygulanmasından kaynaklanan işlemleri 4054 sayılı Kanun kapsamında incelenemez. İdari yargıda açılacak iptal davasına konu olabilirler.

Karar, Kurul'un Hükümlü ve tutukluların ilaçlarını temin eden Cezaevi Müdürlüklerinin eczanelerden indirim teklifleri alması aşamasında eczacı meslek örgütlerinin karar ve uygulamaları sonucunda eczanelerin birlikte hareket ettiği iddiasına ilişkin olarak TEB ve bağlı eczacı odaları hakkında yürütülen önaraştırma çerçevesinde 4054 sayılı Kanun'un 14. maddesi çerçevesinde bilgi ve belge istenmesine rağmen eksik bilgi gönderen Gaziantep Eczacı Odası'na Kanun'un 16(b) maddesi ve 2006/1 sayılı Tebliğ uyarınca ayrıca eksik bilginin gönderildiği tarih itibarıyla Oda'nın Yönetim Kurulu üyelerinin her birine ayrı ayrı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca taktiren %5'i oranında cezası verilmesine ilişkin aldığı 17.04.2006 tarih ve 06-28/347-82 sayılı kararın iptali istemiyle açılan davada ilk derece mahkemesi sıfatıyla davaya bakan Danıştay 13. İdare Mahkemesinin dava ret kararının Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından bozulması üzerine bozmaya uyma kararının temyizi üzerine bozma kararına uyulduğunun tespiti ve temyiz reddi yönünde verilmiştir. Kararın ilgili kısmı aşağıda yer almaktadır.

"...Bu çerçevede, 4054 sayılı Yasa'nın 4. maddesi kapsamında olduğu belirtilen uygulamanın, Odanın kendi görev alanına giren bir konudaki Yasa maddesinin uygulanmasından kaynaklandığının öne sürülmesi nedeniyle; uyuşmazlık konusu kararların Odanın görev alanına giren Yasa kapsamında değerlendirilerek mevzuata ve hukuka uygunluğunun saptanması, dolayısıyla konunun açılacak bir iptal davasında incelenmesi gerektiğinden davalı idarenin bu konuda inceleme yapmasına ve karar tesisine yetkisi bulunmadığı ..."

Erişim:

<https://www.rekabet.gov.tr/Safahat?safahatId=2f06e5d0-5160-4edf-8502-08e2cd9d3d31>

○ **Algoritmik Fiyatlamamın Rekabet Politikası Üzerindeki Etkileri**
Nelerdir?

(Algorithmic Pricing What Implications for Competition Policy?)

Yayımcı: Review of Industrial Organization, 2019 (55)

Yazarlar: Emilio Calvano, Giacomo Calzolar, Vincenzo Denicolò ve Sergio Pastorello

Avrupa Birliği'nde malların serbest dolaşımına yönelik yapay engellerin kaldırılması, teknolojik ve elektronik ticarete yaşanan gelişmeler, alıcıların erişebileceği potansiyel tedarikçilerin sayısını arttırırken piyasaların coğrafi parçalanmasını da azaltmıştır. Elektronik ticaretin yaygınlaştığı bu süreç, bir yandan yararlanıcılara önemli kazanımlar sağlarken; diğer yandan piyasayı düzenleyen kuruluşlar için algoritmik fiyatlamaya gibi zorluklar da doğurmaktadır. Havayolu şirketleri tarafından uzun yıllardır kullanılan fiyatlamaya algoritmaları (Algorithmic Pricing-AP), finansal piyasalar, otelcilik ve sigortacılık gibi diğer sektörlerde de yaygınlaşmıştır. Dijital ortamda işlem sayısı arttıkça ve yazılım teknolojisi daha da geliştikçe, AP talebinin artmaya devam etmesi muhtemeldir.

AP'nin hızla yayılması, diğer alanlarda olduğu gibi rekabet politikası ve düzenlemesi alanında da çeşitli endişelere yol açmaktadır. Endişelerin ilki, AP'nin fiyat farklılaştırması kapsamını büyük ölçüde genişletme potansiyeli ile ilgilidir. Diğer bir endişe kaynağı ise AP'nin gizli anlaşmaları kolaylaştırabilmesidir. Ancak fiyatlamaya algoritmalarının, rekabeti kısıtlayıp, yüksek fiyatlara yol açıp açmayacağı ya da algoritmalar arasındaki gizli anlaşmaların algoritmasız ortamdakilerden daha kolay olup olmadığı konusunda yeterli çalışma bulunmamaktadır. Bir kısım araştırmacı, algoritmaların rekabeti kısıtlamayacağını savunurken diğer bir grup ise yeni geliştirilen fiyatlamaya algoritmalarının rekabet için büyük bir risk oluşturduğunu iddia etmektedirler.

Bu eser, yapay zeka ve yazılım teknolojisindeki ilerlemelere bağlı olarak geliştirilen algoritmaları uyarlanabilir ve öğrenilebilir algoritmalar olarak iki başlık altında toplayıp "algoritmik fiyatlamaya-rekabet politikaları" başlıklı tartışma konusuna katkı yapmayı amaçlamaktadır. Literatür ya da derleme makalesi olan çalışma, algoritmik fiyatlamaya alanındaki görüşleri üç başlık altında toplayıp, uyarlanabilir-öğrenilebilir algoritmaların kapasiteleri arasındaki farka dikkat çekmektedir.

AP'nin rekabetle ilgili yeni bir sorun teşkil etmediğine dayanan iyimser görüş, açık veya dolaylı olarak AP'nin yanlış pozitif³ ve yanlış negatifler⁴ karşılaşma sıklığını değiştirmedini savunup; mevcut rekabet politikalarında herhangi bir değişikliği öngörmemektedir. Diğer geliştirilen algoritmalarla bağlantı kurabilme potansiyeli olan öğrenilebilir algoritmaları dikkate almayan bu görüşe göre, rekabete aykırı bir durumun gerçekleşmesi için programcılar arasında iletişim olması gerekmektedir. Böyle bir anlaşmanın tespiti de oldukça zordur. Bu görüşü ortaya atanlar ilk geliştirilen kapasiteleri sınırlı uyarlanabilir olan algoritmalarla yola çıkarak araştırmalarını gerçekleştirmişlerdir. Bu algoritmaların geçmiş deneyimlerden yararlanarak öğrenme ve kendini geliştirme kapasiteleri bulunmamaktaydı. Bununla birlikte, deneyimlerden yola çıkarak öğrenme kapasiteleri olan ve daha sofistike fiyatlandırma algoritmaları için işler farklıdır. Bu algoritmalar, kendi aralarında etkileşimde bulunarak programcılardan bağımsız olarak işbirliği yapmayı öğrenebilmektedirler. Mevcut politika değişmezse, AP'nin yanlış negatif riski önemli ölçüde artabilmektedir. Bu görüşten yola çıkan ikinci bir grup araştırmacı, algoritmik fiyatlandırma programlarının piyasaya çıkmadan test edilmesini, uygun olmayanların yasaklanması gerektiğini ileri sürmektedirler. Bununla birlikte diğer algoritmalarla iletişime geçmediği için uygun bulunan bir algoritma daha sonra yeni geliştirilen bir algoritma ile iletişime geçip rekabete aykırı bir durum oluşturma ihtimali bulunmaktadır. İlk iki yaklaşımı takip etmenin zorlukları, rekabeti bozucu anlaşmalara yönelik geleneksel politika araçlarının revize edilmesi gerektiğini düşünen üçüncü bir grubun ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Erişim:

[DOI: 10.1007/s11151-019-09689-3](https://doi.org/10.1007/s11151-019-09689-3)

○ Hastane Birleşmelerinde Sapma Oranlarının Tahmini

(Estimating Diversion Ratios in Hospital Mergers)

Yayıncı: Journal of Competition Law & Economics, 15(1), 2019

Yazarlar: Cecilia Rossi, Russell Whitehouse ve Alex Moore

Bu makale, hastane birleşmelerinde sapma oranını tahmin etmede, pratisyen hekimlerin her bir hastaneye sevk ettiği hasta sayısına göre yerel

³ False positive, negatif olması gereken testin pozitif olarak değerlendirilmesidir.

⁴ False negative, pozitif olması gereken testin negatif olarak değerlendirilmesidir.

pazar paylarını hesaplamaya dayanan “pratisyen hekimin sevki”⁵ metodolojisinin sonuçlarını, talep tahmini yaklaşımı ile karşılaştırmaktadır.

Sapma oranı, birleşme devralmaların tek taraflı etkilerini ortaya koymada yararlanılan bir yöntemdir. İki firma arasındaki sapma oranı, bir firmanın fiyatı yükseltmesi durumunda, diğer firmanın kaybettiği satışların yüzdesi olarak ifade edilebilir. İki firmanın ürünleri (hizmetleri) arasındaki yüksek sapma oranı, bu ürünlerin (hizmetlerin) birbirlerine yakın ikame olduklarını ve eğer söz konusu iki firma birleşirse birleşme sonucunda önemli tek taraflı sonuçların çıkabileceğini göstermektedir.

“Pratisyen hekimin sevki” yaklaşımı, hastanelerin uzmanlık alanlarını filtreleme imkanı sağlayıp nihai incelemeleri kolaylaştırdığından, Birleşik Krallık Rekabet Otoritesinin (UK Competition and Market Authority) hastane birleşmelerinde sıklıkla kullandığı bir yöntemdir. Sevk analizi yaklaşımını test etmek için, her hastaneden en yakın rakibine ve 50 km içindeki tüm hastanelere göre sapma oranı hesaplanmaktadır. İkinci yaklaşım ise hekim sevkinden daha esnek ikame modelleri sunan; dolayısıyla potansiyel olarak daha doğru sapma oranları hesaplama imkanı verebilen talep tahmini yöntemidir.

Üç yılı aşan bir zaman diliminde (2012/13-2014/15), hasta düzeyindeki veriler kullanılarak Birleşik Krallık’taki her varsayımsal birleşmeye her iki metodoloji, üç uzmanlık alanı açısından uygulanmıştır. Makalede, Birleşik Krallık Rekabet Otoritesinin belirlediği %40 eşik sapma oranına göre iki yaklaşımdan elde edilen sonuçlar değerlendirilmektedir. Yapılan analize göre her iki yaklaşım arasında yüksek düzey tutarlılık bulunmuş olup “pratisyen hekimin sevki” analizinin kullanışlı ve güvenli bir filtre görevi gördüğü ileri sürülmektedir. Çalışmada sapma oranlarının %20 ile %60 arasında olduğu, problemlili ve sınırdaki birleşmelerde, ilgili metodolojinin birleşmeyi filtre dışında bırakması durumu söz konusu olabileceği; bu durumlarda filtrasyonun ek kanıtlarla, dikkatli biçimde yapılması gerektiği belirtilmektedir. Sadece %2’lik bir başvurunun hekim sevki analizinin filtresi dışında kalacağı; ancak bunların da talep tahmini yaklaşımında filtreleneceği öngörülen makalede, “pratisyen hekim sevki” analizinin birleşmelerde kullanılabilecek güvenli ve faydalı bir metodoloji olduğu belirtilmektedir.

Erişim:

[doi: 10.1093/joclec/nhz006](https://doi.org/10.1093/joclec/nhz006)

⁵ Practitioner referrals

www.rekabet.gov.tr

Üniversiteler Mahallesi 1597. Cadde No:9 Bilkent Çankaya 06800 / ANKARA

Tel: (0312) 291 44 44

Faks: (0312) 266 79 20

Rekabet Bülteni'ndeki tüm fikir ve görüşler sadece yazarına ait olup, Rekabet Kurumu'nun resmi görüşünü yansıtmaz. Rekabet Kurumu, Rekabet Bülteni'nin içeriği ile ilgili olarak hiçbir hukuksal sorumluluk taşımaz ve kabul etmez.

The information and views set out in the Competition Bulletin belong to the writer and do not reflect the official position of the Turkish Competition Authority. The Authority, neither bears nor accepts any legal liability in regard to the Competition Bulletin.